Torat Habayit ('Hafets 'Haïm)

Chapitre 2

עוד מענין זה
והנה ידוע מה דאיתא בגמרא סנהדרין צ"ט כל אדם לעמל נברא שנאמר כי אדם לעמל יולד איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא כשהוא אומר כי אכף עליו פיהו הוי אומר לעמל פה נברא ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה כשהוא אומר לא ימוש ספר התורה הזה מפיך הוי אומר לעמל תורה נברא. והמאמר לכאורה מוקשה מאד דמאי ס"ד דהבריאה היה כדי שיעסוק ויעמול במלאכה להחיות נפשו לא יברא ולא יצטרך לעשות מלאכה להחיותו וגם מהו דקאמר אם לעמל שיחה וכו' וכי ס"ד שנברא האדם כדי שיוכל לשוח הרבה וביארנו במקו"א דהלא ידוע דיש פעולת המעשה ע"י איבריו ויש פעולת הדבור וע"י הכל יוכל האדם לתקן נפשו ומוכרח הוא ע"כ לזה לתקנה בדבוריו ומעשיו אך אנו צריכים להתבונן על עיקר בריאתו וירידתו בעוה"ז על מה היה אם לתקן בדיבורו או במעשיו שיעשה ע"י איבריו להשלים רצון אביו שבשמים כשהוא אומר כי אכף עליו פיהו וכו' ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה שם שיחה מונח על דברים פשוטים שמדבר האדם בעניני מדת דרך ארץ וכדומה הגם שגם זה ענין נחוץ וכמאמרם שד"א קדמה לתורה מ"מ לא נוכל לומר שהדבור גופא בענין זה הוא קדוש רק שהדיבור מביא לידי תועלת שיוכל להיות בעל ד"א לא כן כשהוא מדבר בתורה הדיבור גופא הוא קדוש ובכל תיבה ותיבה שמדבר בפיו הוא מקיים מ"ע של תורה וע"ז מביא הקרא לא ימוש ספר התורה הזה מפיך להוכיח שעיקר בריאתו היה להשלים נפשו בתורה

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

והוא מצד כמה דברים א) שכח הדיבור הוא ענין רוחני ונורא מאד גודל פעולתו לפעול על נפשו וכאשר ביארנו בזה הפסוק כי הנה יוצר הרים ובורא רוח*) ומגיד לאדם מה שיחו (עיין למטה בהערה) ב) מצד קדושת התורה דהלא אנו יודעין כשלוקח הספר הקלף לכתוב עליו ס"ת ואומר שכתבה לשם ד' תיכף נתקדש העור ויורד עליו קדושה נוראה וכן ממש כשאיש ישראל רוצה ללמוד איזה ענינים מן התורה ומברך בה"ת ומודה לד' על אשר בחר בנו ויצונו לעסוק בתורתו הרי הוא ממש כמו שאומר לשם ד' וכי היכי דשם כו"ע מודים שתיכף יורד קדושה של אותיות התורה על עור ההוא כן ממש בזה יורד הקדושה של האותיות על נפשו כשמדבר שם דמאי גריעותא המוח שבראשו מן העור ההוא וכן ידוע הוא לכל כשאומר האדם על בהמתו שהוא רק בע"ח ולא מין האדם קרבן לד' תיכף יורד קדושה עליה ואפילו גיזה וצמרה נתקדש ואסור ליהנות הימנה והנהנה מועל בקדשי שמים וצריך להביא קרבן ע"ז ומזה תדין ק"ו על נפש האדם כשהוא לומד לשם ד' תיכף יורד קדושת ד' על נפשו [ולדעתי זה כונת המדרש רבה פ' תרומה אמר הקדוש ברוך הוא מכרתי תורה לעמי ישראל כביכול נמכרתי עמה] ומתקדשת בקדושת התורה ג) מצד הריבוי שבמשך הזמן שיעשה איזה מצוה באיבריו יכול ללמוד מאות תיבות של ר"ת ומזה הטעם אמרו חז"ל שאם יכול להעשות המצוה ע"י אחרים אינו יכול לפטור עצמו מן הלימוד כאשר כתב הגר"א. ועתה נקח לענינינו דמיון מעניני העולם אם אחד שכר לשנה ריחים של קיטור ההולך במרוצתו מאד מאד שיכול לטחון מאה כור תבואה ביום אחד ועבור זה שילם בהקדם כמה אלפים רו"כ היתכן שיתעצל איזה שבוע או איזה חודש ולא יביא תבואה לטחינה הלא יאבד מעותיו כי הזמן הולך וכלה ובכל יום ויום מגיע לו הפסד גדול כן הוא בענינינו ממש הלא הקדוש ברוך הוא קוצב לכל אחד ימיו ושנותיו כפי צרכו לתורתו ועולמו כמו שכתב בחובת הלבבות דהיינו כפי הענין שמבקש ממנו השי"ת השגה בתורה [וכפי צרכו

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לעולמו גם בעניני ד"א] ועתה אם השי"ת נתן בו כח ודעת שיוכל ללמוד ביום כך וכך שעות ובשיעור הזה הלא יכול לומר (כי ראיתי בכיון על מורה שעות שבשיעור מינוט אחד יכול לומר מאתים תיבות) כמה אלפים תיבות של תורה שכל תיבה ותיבה הוא מ"ע בפני עצמה ועי"ז נברא לו כמה אלפים מלאכי זכות והוא יושב בחיבוק ידים בביתו ונתעצל מלימודו היש לך הפסד גדול מזה וזהו אפילו ליום אחד וכ"ש אם ח"ו התנהג כך חודש או שנה בביטול תורה כמה רבוא ריבוון מלאכי שרת הפסיד בעצלותו. וכ"ז אפילו אם הוא ישב בטל ולא דיבר באותו העת מאומה וכ"ש במה שמצוי שהאדם הוא איש מדיני ואינו רגיל להיות יושב ודומם רק לעשות או לדבר ובודאי באותו העת תמורת ד"ת היה מדבר דברים בטלים וידוע שברוב דברים לא יחדל פשע ובודאי נתערב בהם דיבורים אסורים מכל המינים לשה"ר רכילות ושקרים ואונאת דברים ודברי מחלוקת וליצנות וכה"ג וכל זה הוא הכל תמורת דברי קדושה [אם היה מקיים מה שכתוב ודברת בם בשבתך בביתך וגו'] הכניס לנפשו כל חלקי דיבורים אסורים ועל הכל יצטרך ליתן דין וחשבון וכבר כתב הגר"א באגרתו הק' עלים לתרופה שעל כל דיבור של הבל (ר"ל דברים בטלים בעלמא) צריך להתקלע מסוף העולם ועד סופו ועל דיבור של לשה"ר צריך לירד לשאול למטה הרבה מאד וא"א לשער גודל היסורין והצרות שסובל בשביל דיבור אחד בעלי גדפין הולכין אצל כל אדם ולא נאבד אפילו דיבור אחד שלא נכתב וע"ז אמר הכתוב כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר והנה בשביל כ"ז ציוה הש"י להאדם ודברת בם בשבתך בביתך וגו' שלבד מצוה של לימוד התורה שיקיים עי"ז, עוד הוא נמלט עי"ז מעון לשה"ר ורכילות כאשר עלול מאד לבא תמיד לזה וגדולה מזה מצינו במדרש שוחר טוב פרק נ"ב בענין עצם התורה שנתן לנו הש"י שלבד כל עניני הטוב שצפון ע"י התורה עוד יש תועלת שעי"ז שילמוד תורה לא ידבר לה"ר עכ"ל. והנה חז"ל אמרו (ברכות ט"ז) למה נסמכו

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

אהלים לנחלים דכתיב כנחלים נטי' וגו' כאהלים נטע ד' לומר לך מה נחל מעלה האדם מטומאה לטהרה אף אהלים (דהיינו בתי מדרשות) מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות וביאור הענין דהיינו אם יכנס לביהמ"ד ולומד תורה הוא מתבונן במעשיו ובא לידי תשובה וממילא נכנס לכף זכות ועוד נוכל לומר דידוע מה דאיתא באבות ובטוב העולם נידון והכל לפי רוב המעשה וביארו לפי מה שידוע שהאדם נידון בר"ה לפי מעשיו אם יש לו רוב זכיות מכריע הכף של זכות ונידון לחיים ואם רוב עונות הוא בגדר רשע ונכתב למיתה ולפעמים יצויר שאפילו יש לו כמה מאות עונות יתירות על מצות הוא נידון לחיים כגון שהתגבר על יצרו ונכנס לביהמ"ד ונתדבק ללימוד התורה באיזה שעות ביום ממילא נתרבו לו מצות הרבה והרבה יותר מכפי חשבון עונותיו וכנ"ל וכשבא הענין למעלה לידי חשבון מעלין אותו לכף זכות ונדון לחיים וכ"ז בא לו ע"י אהלים של תורה ולפעמים הוא להיפוך ממש כגון שיש לו מאה פעולת של מעשה הטוב כגון צדקה וחסד או שאר מצות וחמשים פעולת רעות של עונות ובודאי היה נדון לחיים אכן בתוך עונותיו מצאו עוד עון שבא לו ע"י דיבורו דהיינו שישב איזה שעה ודיבר דבורים אסורים ובודאי היה בהן כמה עשריות תיבות לשה"ר ורכילות וליצנות וכה"ג ולפעמים מאות תיבות וצירפו אותן לעונות של מעשה והכריע הכף חוב ונידון למיתה ונתקיים הכתוב כפשוטו מות וחיים ביד הלשון ובאמת כ"ז משנה מפורשת באבות פ"ג שיחת הילדים וישיבת בתי כנסיות של ע"ה מוציאין האדם מן העולם ומפרש באדר"נ פכ"א מפני שעל ידיהן הוא בטל מהתורה. היוצא מדברינו שהלשון מפני רוב מרוצתו נגמר הענין ע"י בין לטוב ובין למוטב וכנ"ל וע"כ מה מאד צריך האדם להיות זהיר בדיבורו שלא יהיה שפתיו מוקש נפשו ח"ו וכבר הביאו הספרים בשם רב האי גאון שאמר שצריך להיות נקל לעיני האדם לזוז קורה ממקומה מלשלוח את לשונו לאיזה ענין:

1 Histoire pour Chabbath, Tome 1 (Binyamin Benhamou)

Les plus passionnantes histoires racontées par Binyamin Benhamou, enfin en livre !

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions